

Minnesanteckningar

Lärarutbildningskonventet 25–26 okt 2023,
Scandic Falkoner, Köpenhamn

Närvarande

Marie Aidehag	Konstfack	
Anna Brodin	Göteborgs universitet	
David Carlsson	Mälardalens universitet	
Peter Degerman	Mittuniversitetet	
Åsa af Geijerstam	Uppsala universitet	
Helena Grundén	Högskolan Dalarna	
Tommy Gustafsson	Chalmers	
Anna Hagborg	Uppsala universitet	
Maria Hedström	Högskolan Jönköping	
John Hellström	Gymnastik- och idrottshögskolan	
Annelie Holmberg	Konstfack	
Ola Holmström	Malmö universitet	<i>sekretariat</i>
Mare Johansson	Malmö universitet	<i>sekretariat</i>
Jonas Jones	Gymnastik- och idrottshögskolan	
Adam Kedert	Sveriges Lärarstudenter	
Lars-Erik Lauritz	Umeå universitet	
Karin Lemming Sandrup	Uppsala universitet	
Susanne Liedberg	Linnéuniversitetet	
Anders Linde-Laursen	Malmö universitet	<i>ordförande</i>
Johan Linder	Sveriges Lärare	
Anna Lindqvist	Umeå universitet	
Håkan Löfgren	Linköpings universitet	
Lena Löfgren	Högskolan Kristianstad	
Lena Manderstedt	Luleå tekniska universitet	
Torun Matsson	Malmö universitet	
Camilla Månsson Waldehagen	Mittuniversitetet	
Sinikka Neuhaus	Lunds universitet	
Victoria Nilsson Lissvall	Utbildningsledarnätverket	
Cathrine Norberg	Umeå universitet	<i>vice ordförande</i>
Anders Olsson	Malmö universitet	
Anders J. Persson	Södertörns högskola	
Ulli Samuelsson	Högskolan i Jönköping	
Lena Sjöberg	Högskolan Väst	
Henrik Svensson	Högskolan Kristianstad	
Maria Svensson	Göteborgs universitet	
Nina Thelander	Karlstads universitet	
Therese Welén	Mälardalens universitet	
Gunilla Löfström (dag 1)	Malmö universitet	
Peter Honeth (dag 2)	Regeringskansliet	
Erika Stadler (dag 2)	Regeringskansliet	

1. Sammanträdets öppnande

Ordförande Anders Linde-Laursen och vice ordförande Cathrine Norberg hälsar ledamöterna välkomna till LUK-konferens i Köpenhamn med anslutande Skandinavisk lärarutbildningskonferens den 25/10–27/10. Konventsmötet genomförs lunch-till-lunch den 25/10–26/10. Därefter genomförs den Skandinaviska Lärarutbildningskonferensen lunch-till-lunch den 26/10–27/10, som ett samarrangemang tillsammans med *Læreruddannelsesnet* i Danmark och *Universitets- og høgskolerådet* (UHR) i Norge.

2. Fastställande av dagordning

Maria Svensson, Göteborgs universitet, har anmält en övrig fråga inför mötet. Denna handlar om att VFU i förskolan inte längre ska vara momsbefriad på samma sätt som övrig VFU-ersättning enligt skriftligt utlåtande från Skatteverket. Därtill vill ordförande Anders Linde-Laursen informera om Riksrevisionens granskning av avhopp från högskolans grundutbildning inom bristyrken.

3. Föregående minnesanteckningar

Inga synpunkter framförs på minnesanteckningarna från föregående möte.

4. Val av justeringsperson

Tommy Gustafsson, Chalmers, väljs att tillsammans med ordföranden justera mötets minnesanteckningar.

5. Presentation av nya ledamöter

Anneli Holmberg är ny ledamot i Lärarutbildningskonventet som representant för Konstfack, där hon är prefekt på institutionen för bild- och slöjdpedagogik. Annelie presenterar sig och hälsas varmt välkommen till LUK. Från Konstfack och institutionen för bild- och slöjdpedagogik medverkar även Marie Aidehag som är VFU-ansvarig på lärosätet. Marie presenterar sig och hälsas välkommen till mötet.

Torun Matsson, vice dekan för utbildning vid Fakulteten för lärande och samhälle, Malmö universitet, medverkar som tillträdande ledamot. Torun Mattsson presenterar sig och hälsas också varmt välkommen till Lärarutbildningskonventet.

6. Meddelanden

6.1 Rapport från SUHF:s expertgrupp för lärarutbildning

Föregående möte i SUHF:s expertgrupp för lärarutbildning fokuserade i hög grad på den pågående lärarutbildningsutredningen. Mötet samlades kring betydelsen av ett tydligt och enat inspel till

utredningen inom några kärnområden som är centrala för lärosätena. Med detta som utgångspunkt tillsattes en grupp som ska arbeta med att författa ett inspel, och som sammankallande för gruppen utsågs LUK:s vice ordförande Cathrine Norberg. Vidare uppmärksammades det pågående arbetet med ULF:s övergång från försöksverksamhet till permanent verksamhet från och med 2025. Även det Nationella professionsprogrammet och arbetet i Rådet för professioner i skolväsendet diskuterades. Detta återkommer som en egen punkt på föreliggande möte (se nedanstående punkt 9 "Problemställningar i förhållande till det nationella professionsprogrammet".)

Anders Linde-Laursen informerar i enlighet med information från föregående konventsmöte om att han i egenskap av LUKs ordförande blivit ombedd att lyfta förslaget att offentligt anställda enligt lag ska ha en skyldighet att delge myndigheter information om personer som inte har rätt att vara i landet. Linde-Laursen informerar om att frågan har lyfts, men att den av tidsskäl inte behandlades under det senaste mötet. Frågan kommer därför att behandlas under ett kommande möte i expertgruppen, och därefter görs en återkoppling till konventet.

6.2 Lärarutbildningskonventets vårkonferens 2024

Henrik Svensson meddelar att Högskolan Kristianstad diskuterat möjligheten att ta sig an värdskapet för Lärarutbildningskonventets vårkonferens 2024 och att lärosätet beslutat sig för att avstå. Anders Linde-Laursen och Cathrine Norberg frågar om något annat lärosäte har möjlighet att ta sig an värdskapet. Mälardalens universitet anmäler sitt intresse genom David Carlsson, som är akademichef vid lärosätet och ledamot i LUK. Linde Laursen och Norberg riktar ett stort tack till David Carlsson och Mälardalens universitet, och fastslår att Lärarutbildningskonventets vårkonferens 2024 kommer att äga rum vid Mälardalens universitet. Datum och tid fastställs och kommuniceras till LUKs ledamöter snarast möjligt.

6.3 Mötestider för LUK våren 2024

Mötestider för LUK våren 2024 har diskuterats i LUKs arbetsutskott och ett förslag presenteras. Efter mötets avvägningar fastställs följande datum, tider och mötesformer för våren 2024:

- 26/1, 9–12, digitalt
- 23/2, 10–16, Stockholm
- 19/4, 9–12, digitalt

Möteskallelser skickas ut via sändlistan och publiceras på hemsidan omgående. Ytterligare ett LUK-möte kommer att genomföras i anslutning till vårkonferensen vid Mälardalens universitet. Datum och tid för detta möte kommuniceras vid ett senare tillfälle.

7. Examensmålen för lärarutbildningarna (bilaga 1)

Anders Olsson, ledamot i LUK och utbildningschef vid Malmö universitet, samt Gunilla Löfström, utbildningsledare vid Malmö universitet, arbetar på uppdrag av Lärarutbildningskonventet med en översyn av examensmålen inom lärarutbildningarna, med utgångspunkt i att arbetet ska resultera i ett inspel till den pågående lärarutbildningsutredningen. Anders Olsson och Gunilla Löfström presenterade sitt arbete under föregående digitala LUK-möte den 27 september. Med utgångspunkt i presentationen diskuterades arbetet i grupper och ledamöterna återkopplade sina kommentarer på arbetet såväl skriftligt som muntligt. En av grupperna som diskuterade arbetet utgjordes av de ledamöter som ingår i den examensmålsgrupp som tidigare bildats inom LUK, och denna grupp hade erhållit skriftligt underlag inför det mötet. I denna grupp ingick även Anders Olsson och Gunilla Löfström. Återkopplingen från mötet uttryckte ett stort stöd för riktningen på det pågående arbetet samt några förslag på ytterligare överväganden och justeringar.

Med utgångspunkt i återkopplingen från det föregående LUK-mötet har Anders Olsson och Gunilla Löfström gjort vissa justeringar och tillägg i sin text, och till föreliggande möte i Köpenhamn skickades ett skriftligt underlag till samtliga ledamöter som var anmälda, i form av bilagan "Utredning för förslag på åtgärder för att utveckla lärar- och förskollärarutbildningarna: examensmål." Efter att Anders Olsson och Gunilla Löfström gjort en muntlig sammanfattning av den bilagda texten diskuterades den gruppvis, och samtliga grupper ombads att skicka sina kommentarer skriftligt till Lärarutbildningskonventets sekretariat för vidarebefordran till Anders Olsson och Gunilla Löfström.

Under den gemensamma återkopplingen uttrycktes ett fortsatt stort stöd till arbetet, och efter förslag från ordförande och vice ordförande fastslogs att frågan tas upp som beslutspunkt på LUKs möte i Stockholm den 12 december. Då beslutas om det uppdaterade förslaget ska skickas in till den pågående lärarutbildningsutredningen som ett gemensamt inspel från Lärarutbildningskonventet.

Notera även att förslaget som diskuterades under mötet i Köpenhamn biläggs minnesanteckningarna.

8. Uppdatering gällande arbetet med arbetsintegrerad lärarutbildning

Helena Grundén, som är proprefekt vid Högskolan Dalarna och ledamot i LUK, uppdaterar Lärarutbildningskonventet i arbetet med arbetsintegrerad lärarutbildning, utifrån sin roll som samordnare för det nationella nätverket för erfarenhetsutbyte kring arbetsintegrerad lärarutbildning.

Arbetsintegrerad lärarutbildning har arrangerats vid Högskolan Dalarna sedan 2017. Därefter har den också kommit att arrangeras vid ytterligare 10 lärosäten, vilka tillsammans med Högskolan Dalarna ges särskilda medel från regeringen mellan 2020–2026 för att genomföra och utveckla den arbetsintegrerade lärarutbildningen.

Helena Grundén uppdaterar ledamöterna utifrån en nationell konferens som nyligen arrangerades av Högskolan Dalarna i Stockholm den 10–11 oktober. På konferensen möttes företrädare för lärosätena som verkar på såväl operativ nivå som ledningsnivå, lärare och rektorer från huvudmannasidan, studenter samt forskare. Av föreläsningar, erfarenhetsutbyte, workshops och panelsamtal framkom tydligt en stor potential med arbetsintegrerad lärarutbildning. Denna uttrycktes exempelvis som att arbetsintegrerad lärarutbildning kan utbilda lärare som är mer yrkesvana och erfarna när de examineras från utbildningen, och att praktikchocken i samband med den första tiden i yrket därmed blir mindre. Vidare visar erfarenheter att utbildningen stärker möjligheterna att yrkesväxla genom den lön som uppbärs genom den parallella utbildningsanställningen, och att arbetsintegrerad lärarutbildning kan bidra till att lösa problem med lärarrekrutering i framför allt glesbygd. Samtidigt framhölls flera utmaningar som måste hanteras för att ta vara på utbildningens potential, exempelvis i form av samverkan och lyhördhet mellan lärosäte, huvudman och enskild skola, en stabil utbildningsorganisation samt att de resurser som krävs kan frigöras.

Avslutningsvis presenterar Helena Grundén några av de pågående diskussioner som förs inom nätverket för erfarenhetsutbyte kring arbetsintegrerad lärarutbildning. Däribland nämns att utbildningsupplägget ser olika ut på olika lärosäten och att det därför blir intressant att utskilja likheter och skillnader, och att finna ut en "minsta gemensamma nämnare" för vad som avses med arbetsintegrerad lärarutbildning. Vidare diskuteras kvaliteten i arbetsintegrerad lärarutbildning kontinuerligt utifrån både form och innehåll. Inte minst särskiljer sig VFU:n från VFU:n inom reguljär lärarutbildning, och det blir därmed viktigt att diskutera och förstå VFU:n utifrån de särskilda premisser som den bedrivs inom den arbetsintegrerade lärarutbildningen.

9. Problemställningar i förhållande till det nationella professionsprogrammet

Som Anders Linde-Laursen påtalade under mötets inledning pågår samtal om det nationella professionsprogrammets utformning och innehåll inom Rådet för professioner i skolväsendet och SUHF:s expertgrupp för lärarutbildning. Utifrån sin medverkan i båda dessa grupper introducerar Linde-Laursen LUKs ledamöter till tre problemområden som länkar till genomförandet av professionsprogrammet. Dessa diskuteras i grupper och det som framkommer av gruppdiskussionerna blir viktigt underlag från Lärarutbildningskonventets ledamöter i kommande möten inom SUHF:s expertgrupp för lärarutbildning. De tre problemområdena är formulerade enligt följande.

1. Hur bör nivåbeskrivningarna i professionsprogrammets meriteringssystem formuleras för legitimitet och en positiv utveckling?
2. Innehållet kommer kräva samverkan mellan lärosäten med lärarutbildning (och såklart även med Skolverket och huvudmän). Har LUK synpunkter på hur sådan samverkan bäst kan planeras och genomföras – nationellt, regionalt och lokalt?

3. Vilken beredskap har lärosäten idag för att ingå i detta (sam)arbete?

Efter gruppdiskussionerna görs en kortfattad återkoppling i plenum. Gruppernas kommentarer skickas skriftligen till Lärarutbildningskonventets sekretariat för vidarebefordran till ordförande Anders Linde-Laursen och vice ordförande Cathrine Norberg.

10. Erfarenhetsutbyte gällande lärarutbildningsutredningen

Flera lärosäten har haft besök från den pågående lärarutbildningsutredningen och lärosätenas representanter delger varandra sina erfarenheter av besöken. Därtill redogör några lärosäten för upplägg och organisering av besöken.

Under mötets dag 2 medverkar Peter Honeth, som är utsedd som särskild utredare för lärarutbildningsutredningen, tillsammans med Erika Stadler, som är utredningens huvudsekreterare. Inför sin medverkan har Peter Honeth och Erika Stadler formulerat fyra frågeområden med tillhörande underfrågor som de önskar Lärarutbildningskonventets kommentarer kring. De fyra huvudområdena följer utredningsdirektiven och är formulerade enligt följande:

- a) Höjda antagningskrav till lärar- och förskollärarytbildningarna
- b) Samarbete kring lärarutbildningarna
- c) Utbildningsinnehållet i lärar- och förskollärarytbildningarna
- d) Förslag om att minska antalet examensmål

Som en förberedelse för de planerade gruppdiskussionerna under mötesdag 2 väljer ledamöterna vilket av frågeområdena som de önskar att diskutera, och grupper formeras med utgångspunkt i dessa önskemål. Mot bakgrund av det pågående arbetet med examensmålen i enlighet med mötespunkt 7 bildas ingen examensmålsgrupp för det här ändamålet (se ovan).

11. Övrigt

Maria Svensson, Göteborgs universitet, lyfter frågan att VFU i förskolan enligt utlåtande från Skatteverket inte längre ska vara momsbefriad. Frågan diskuteras kort, och av diskussionen framkommer bland annat att Malmö universitet och Högskolan Kristianstad lämnar faktureringsunderlag till förskolor och skolor gällande VFU-ersättning. Verksamheten där VFU bedrivs fakturerar därefter lärosätet och gör därvidlag på egen hand en bedömning gällande moms. Anders Linde-Laursen underströk att VFU alltid är budgetneutral verksamhet, eftersom moms inom statlig verksamhet antingen inte krävs eller återbetalas.

Vidare informerar Anders Linde-Laursen om att Riksrevisionen enligt beslut i oktober 2023 avser att genomföra en granskning av avhopp från högskolans grundutbildningar inom bristyrken. Bakgrund till beslutet står att finna i att kompetensbristen under lång tid har varit stor inom vård, skola och omsorg,

samt inom teknik- och digitaliseringsområdet, samtidigt som andelen avhopp från utbildningarna inom dessa områden är ganska omfattande. Detta innebär således att lärarutbildningarna blir en del av granskningen.

12. Mötet dag 1, 25/10, avslutas

Ordföranden tackar ledamöterna och avslutar mötesdag 1.

13. Inledning dag 2, 26/10

Anders Linde-Laursen och Cathrine Norberg hälsar ledamöterna samt Peter Honeth och Erika Stadler från Regeringskansliet välkomna till mötesdag 2. Under mötesdagen står den pågående lärarutbildningsutredningen i fokus, och ordet lämnas till regeringens särskilde utredare Peter Honeth.

14. Utredningen av lärarutbildningen, nulägesbeskrivning och gruppdiskussioner

Peter Honeth inleder med att ge en sammanfattande lägesrapport kring utredningsarbetet, som för närvarande till stor del består i att besöka ett urval av landets lärosäten som bedriver lärarutbildning, för samtala kring de teman och frågeområden som är centrala för utredningen:

- antagningskraven till lärar- och förskollärarytbildningarna
- ökade samarbeten mellan lärosäte, samt möjlighet till koncentration av vissa ämnen inom ämneslärarutbildningen i syfte att höja kvaliteten
- utbildningsinnehållet med ökat fokus på ämneskunskap, kognitionsvetenskap och praktisk metodik
- möjligheter att formulera mer fokuserade och ändamålsenliga examensmål

Peter Honeth delger konventet intryck och reflektioner utifrån besöken, men betonar samtidigt att utredningsarbetet är pågående och att inga säkra resultat eller slutsatser kan formuleras i det här skedet av arbetsprocessen. Därefter tar gruppdiskussioner vid i enlighet med den planering som anges under punkt 10, mötesdag 1. Både Peter Honeth och Erika Stadler besöker grupperna och medverkar därigenom under de pågående gruppdiskussionerna. Därtill ombeds grupperna att sammanställa sina inspel till utredningen skriftligt, och sedan skicka sammanställningarna till Lärarutbildningskonventets sekretariat för vidarebefordran till Peter Honeth och Erika Stadler.

Efter gruppdiskussionerna sammanfattar grupperna sina diskussioner och samtala förs i plenum med utgångspunkt i gruppernas frågeställningar. Anders Linde-Laursen påminner om att varje grupp fått som uppgift att inkomma med sammanfattande skriftliga underlag i enlighet med tidigare instruktioner.

15. Övrigt

Inga övriga frågor är anmälda till mötesdag 2.

16. Mötet dag 2, 26/10, avslutas

Ordförande Linde-Laursen och vice ordförande Norberg tackar ledamöterna, avslutar mötet och hälsar ledamöterna välkomna till den anslutande skandinaviska lärarutbildningskonferensen som tar vid direkt efter mötet.

Minnesanteckningar förda av Ola Holmström (Malmö universitet)

Justerade av Anders Linde-Laursen (ordförande) och Tommy Gustafsson (Chalmers)